

A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGI JOGOK
ORSZÁGGYÜLÉSI BIZTOSA
1051 Budapest, Nádor u. 22.
1387. Budapest, Pf. 40.
Tel.: 475-7149 Fax: 269-1615

Ügyszám: 2187/2008.
Ügyintéző: dr. Fórika László
dr. Magicz András

Jelentés a pilisszentkereszti Szlovák Ház helyiségeinek használatáról szóló képviselő-testületi döntések ügyében

I. Az eljárás megindítása

Pilisszentkereszt Község Önkormányzat képviselő-testülete 2008. március 25-én elfogadott 42/2008. sz. önkormányzati határozatában úgy rendelkezett:

„A Szlovák Ház emeleti klubhelyiségét és földszinti nagytermét, mely az önkormányzat tanácsterme, Pilisszentkereszt Község Önkormányzata a nemzetiségi önkormányzatok, és a község bejegyzett társadalmi szervezetei részére közcélú rendezvényekhez költségtérítés nélkül rendelkezésre bocsátja. Az egyéb társulások, társaságok díjszabás mellett vehetik igénybe. Ennek mértéke: 800 Ft/óra. A helyiségek használata a Polgármesteri Hivatalban vezetett előjegyzési naptárban történő írásos igénylés alapján történik. Az önkormányzati feladatellátás elsőbbséget élvez a civil felhasználással szemben.”

A képviselő-testület ugyanezen az ülésen hozott 43/2008. sz. határozatában kimondta:

„A Szlovák Ház emeleti irodahelyiségének funkciója 2008. április 1-től önkormányzati és civil iroda, elsődlegesen hatósági és önkormányzati feladatok ellátására valamint protokoll tárgyaló, melyet az önkormányzat mellett a nemzetiségi önkormányzatok és a civil szervezetek egyaránt térítésmentesen igénye vehetnek. A képviselő-testület jelen határozatával a 69/1999. számú önkormányzati határozat hatályát veszti.”

A képviselő-testület 44/2008. sz. határozatával úgy döntött:

„Pilisszentkereszt Község Önkormányzata 2008. március 31-től a Rákóczi utca 12. szám alatt, az Általános Iskola épületében lévő lakásban biztosít helyet a PNÖ, a PSZÖ és a PSZERKK működéséhez, külön-külön helyiségben közös konyha és fürdőhasználattal. Az épület használatának részleteiről az önkormányzat a nemzetiségi önkormányzatokkal együttműködési megállapodásban állapodik meg. A PSZERKK a közös helyiség használatáról a PSZÖ-vel állapodik meg. A képviselő-testület jelen határozatával a 89/1997. sz. önkormányzati határozat hatályát veszti.”

A határozatokról való tudomásszerzést követően az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény (Obtv.) 16. § (2) bekezdése alapján hivatalból vizsgálatot indítottam. Utóbb ugyanezen ügyben Gémesi Ferenc, a Miniszterelnöki Hivatal kisebbség- és nemzetpolitikáért felelős szakállamtitkára is eljárást kért.

II. Intézkedések

Megállapítom, hogy Pilisszentkereszt Község Önkormányzata képviselő-testületének fenti határozatai a kisebbségek önkormányzáshoz fűződő alkotmányos jogával kapcsolatos visszásságot idéztek elő.

Ennek orvoslása érdekében, az Obtv. 21. § (1) bekezdése alapján

kezdeményezem,

hogy Pilisszentkereszt Község Önkormányzatának képviselő-testülete

1. a 42/2008., 43/2008., 44/2008. számú határozatokat vonja vissza;
2. soron kívül egyeztessen Pilisszentkereszt Szlovák Önkormányzatával a testület működési feltételeinek — így különösen a helyiséghasználatnak — biztosításáról;
3. a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény (Nektv.) 59. § (3) bekezdése szerint alkossa meg a kisebbségi önkormányzat részére ingyenesen átadandó, a működési feltételek biztosításához szükséges ingó és ingatlan vagyontárgyak körét elkülönítetten meghatározó helyi önkormányzati rendeletet;
4. a kisebbségi önkormányzattal közösen határozza meg az együttműködés részletszabályait és ezt egy külön megállapodásban fogadják el.

Annak érdekében, hogy a kezdeményezések címzettje mielőbb dönthessen a javasolt intézkedésekről, az Obtv. 21. § (1) bekezdése alapján

kezdeményezem,

hogy Pilisszentkereszt Község Önkormányzatának polgármestere hívja össze a képviselő-testületet és indítványozza közös testületi ülés megtartását a szlovák kisebbségi önkormányzattal.

A közös testületi ülésen — meghívás esetén — kész vagyok személyesen is részt venni.

Vizsgálatomat annak feltárására indítottam, hogy a helyi önkormányzat fenti határozatai sértik-e a szlovák kisebbségi önkormányzat jogait. Eljárásom során azonban észleltem, hogy a helyi önkormányzat képviselőtestületének új szervezeti és működési szabályzatáról szóló 6/2007. (III. 28.) sz. önkormányzati rendeletből a kisebbségi önkormányzat egyetértésének kikérése nélkül kihagyták azt az előírást, miszerint „*a közszolgáltatást nyújtó intézményekben a feliratot nemzetiségi nyelven is el kell helyezni.*”

Ez a rendelkezés közvetlenül érinti a szlovák közösség nyelvhasználati jogát, ezért az egyetértés hiányában történt rendeletalkotás a Nektv. 28. § (1) bekezdésében foglaltakba ütközik.

A feltárt alkotmányos visszásság kiküszöbölése érdekében, az Obtv. 25. §-a alapján

javaslom,

hogy Pilisszentkereszt Község Önkormányzatának képviselő-testülete — a kisebbségi önkormányzat egyetértésével megalkotott — rendeletben szabályozza a szlovák nyelvű feliratok kihelyezését.

III. Megállapítások

III.1. A település nemzetiségi jellege

Pilisszentkereszt (Mlynky) gazdag nemzetiségi hagyományokkal rendelkező település. A török hódoltság idején elnéptelenedett községbe a XVIII. század közepén szlovák családok költöztek. A német telepeseket a pálos rend hívta be 1785-ben.

Napjainkban a szlovák közösség aránya a településen meghaladja a lakosság 54 %-át. A 2001. évi népszámlás alkalmával a 2170 fős településen 1185 személy vallotta magát szlováknak, a nemzetiségi kulturális értékekhez, hagyományokhoz kötődők száma 1493 fő volt, és 922 személy nyilatkozott arról, hogy szlovák anyanyelvű.

Pilisszentkereszt a magyarországi szlovák közösség egyik központja. Ez az egyetlen település, ahol a lakosság többsége szlovák nemzetiségűnek vallja magát. A szlovák közösség fennmaradását, erősödését segíti a már negyedik ciklusát töltő kisebbségi önkormányzat. 2006-ban a szlovák választói jegyzékbe 504 helyi lakos kérte eredményesen felvételét.

A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány (továbbiakban: Közalapítvány) az 1997 és 2007 közötti időszakban közel 16 millió forint támogatást biztosított szlovák oktatási, nyelvművelő, kulturális és hagyományörző programok lebonyolításához.

A község tudatosan törekszik nemzetiségi gyökereinek ápolására. Ennek egyik szembeötlő jele, hogy az utcanévtáblák magyar és szlovák nyelvűek. A településen élénk, sokrétű szlovák kulturális élet zajlik, rendszeresen szerveznek hagyományörző rendezvényeket, programokat. Fokozott figyelmet fordítanak az anyanyelv megőrzésére is. A helyi iskola alaptevékenységként látja el a nemzetiségi oktatási feladatokat. A szlovák nyelv és a hagyományok átörökítésében fontos szerepe van a Szlovák Házban működő Pávakörnek is.

A német közösség mára jelentős mértékben asszimilálódott. A 2001. évi népszámlás során mindössze 13 fő nyilatkozott arról, hogy német nemzetiségű, 21 személy vállalta a nemzetiségi hagyományokhoz, kulturális értékekhez kötődését, és mindössze 4 fő vallotta magát német anyanyelvűnek. A településen a 2006. évi választások eredményeként alakult első ízben német kisebbségi önkormányzat 29 választópolgár szavazatával. Az elmúlt évtizedben egyetlen német nemzetiségi pályázat sem érkezett a településről a Közalapítványhoz, ilyen jellegű rendezvényeket, programokat nem tartottak. A német kisebbségi önkormányzat ezen a helyzeten szeretne változtatni. Törekvései azonban eddig nem jártak eredménnyel. 2007-ben ugyan 50.000 forint támogatásban részesült a Közalapítványtól gyermekek német nyelvi táboroztatása címén, ám ezt az összeget vissza kellett fizetnie a résztvevő tanulókról vezetett kimutatás hiányosságai miatt.

III.2. A helyi önkormányzat és a szlovák kisebbségi önkormányzat közötti együttműködés az előző választási ciklusokban

A 2006. évi választások előtt a települési önkormányzat képviselő-testülete és a szlovák kisebbségi önkormányzat jól együtt tudott működni a kisebbségi jogok érvényesülésének biztosítása érdekében. Ebben fontos szerepe volt annak, hogy a polgármesteri tisztséget három cikluson át betöltő Havelka József egyidejűleg tagja volt a szlovák kisebbségi önkormányzatnak is.

A helyi önkormányzat – azóta már hatályon kívül helyezett – szervezeti és működési szabályzata kimondta, hogy Pilisszentkereszt szlovák nemzetiségi település. Ez a rendelkezés nemcsak elvi deklaráció volt, hanem ténylegesen arra törekedtek, hogy a szlovák közösségnek megfelelő érdekérvényesítő képessége legyen a településen. Ebben az időszakban helyezték ki a kétnyelvű utcanevtáblákat, és ekkor történt meg a Faluház – a jelenlegi Szlovák Ház – felújítása, korszerűsítése is.

A képviselő-testület 89/1997. sz. határozatával kimondta, hogy a Faluházban működik a Pilisszentkereszt Szlovák Önkormányzat, a Pilisszentkereszt Szlovákok Szervezete, a Régióközpont, valamint az Idősek Klubja. Rendelkezett arról is, hogy a Faluházat a helyi önkormányzat tanácsstermeként is használni fogják.

A képviselő-testület a Faluház használatáról 69/1999. sz. számon hozott újabb határozatot. Ebben kimondta, hogy a Pilisi Szlovákok Egyesülete és Regionális Kulturális Központja számára is biztosítja a helyiség használatát, amiért bérleti díjat nem állapít meg. A közüzemi költségek viseléséről külön megállapodás megkötését rendelte el.

A képviselő-testület 6/2000. számú határozatával döntött a Faluház új elnevezéséről: Szlovák Ház –Slovensky Dom. Az átnevezést azzal indokolták, hogy az 1997. évi CXL. törvény közművelődési intézményként határozza meg a faluházat, miközben ennek az épületnek főleg hivatali funkciója van.

A helyi önkormányzat ebben az időszakban maradéktalanul biztosította a szlovák kisebbségi önkormányzat működési feltételeit. A két testület azonban nem törekedett arra, hogy együttműködési megállapodásban rendezzék a helyiséghasználatot. Nem éltek azzal a lehetőséggel sem, hogy a kisebbségi önkormányzat, illetve a szlovák szervezetek használati jogát bejegyeztessék az ingatlan-nyilvántartásba, pedig ez fontos garanciát jelenthetett volna a Szlovák Ház nemzetiségi funkciójának távlati megőrzéshez.

III.2. Együttműködés a 2006. évi önkormányzati választások után

Pilisszentkeresztről —ahol régóta békében és egyetértésben élnek egymás mellett a szlovák nemzetiségű és a magyar lakosok — három állásfoglalás iránti kérelem is érkezett 2007 elején. Sőt, állásfoglalásokkal nem érintett kérdésekben is számos alkalommal folytatott hivatali elődöm a felekkel — telefonon, s egy alkalommal a helyszínen — informális egyeztetetést.

A két önkormányzat közötti teljes egyetértés a 2006. évi választások óta szűnt meg. Ekkor jelentősen megváltozott a képviselő-testület összetétele. A polgármesteri tisztségért folyó küzdelemben a szlovák kisebbségi önkormányzat jelenlegi elnöke alulmaradt. A polgármestert és a képviselőtestület három tagját egy helyi egyesület indította jelöltként. A vizsgálat során azt a tájékoztatást kaptam, hogy a képviselő-testület több tagja szlovák származású. Mivel azonban őket nem szlovák szervezet támogatta, választójogi értelemben nem tekinthetők szlovák képviselőnek.

A község újonnan megválasztott vezetése, bár szóban többször is kinyilatkoztatta milyen fontosnak tartja a nemzetiségi kultúra megőrzését és továbbörökítését, a gyakorlatban sorra hozta azon határozatait, melyeket a szlovák önkormányzat szlovákellenesnek érzett. A polgármester ezt hamis beállításnak tartja, véleménye szerint politikai nézetkülönbségek, és személyes ellentétek miatt támadja a képviselő-testület döntéseit a szlovák önkormányzat.

Az ügy politikai vetületét — hatáskörömből adódóan — nem vizsgálhattam, bár nem zárható ki, hogy ilyen okok is közrehatottak a két testület közötti kapcsolat megromlásában. Le kell azonban szögezni, hogy a kisebbségi jogok érvényesülésének biztosítása akkor is törvényi kötelessége a helyi önkormányzatnak, ha a testületek közötti együttműködést politikai érdekellentétek is nehezítik.

Az ellentétek első áldozata — megfelelő együttműködés esetén, vélhetőleg feloldható konfliktus miatt — a kétnyelvű helyi újság lett, amelyet a települési és a szlovák önkormányzat 13 éve közösen adott ki.

Újabb ütközési felület a nemzetiségi iskola igazgatójának választása során keletkezett. A szlovák kisebbségi önkormányzatnak nem sikerült elérnie, hogy a szlovák nemzetiségi iskola igazgatói pályázatának feltételei közé bekerüljön a nemzetiségi nyelv ismerete, és előnyként való feltüntetése is csak nagy harcok árán — jelentős részben az ombudsmani állásfoglalás eredményeképpen — sikerült.

További konfliktusforrást jelentett az is, hogy — az újonnan létrejött német kisebbségi önkormányzat kezdeményezésére hivatkozással — a települési önkormányzat (a német mellett) a szlovák kisebbségi oktatás iránti igényt is felkívánta mérni. Bár a hatályos szabályok szerint a kisebbségi nevelést-oktatást csak első osztálytól, felmenő rendszerben lehet bevezetni, ezért (értelemszerűen) a kérdőív címzettjei csak a következő tanévre elsősként „beiratkozó” gyermekek szülei lehetnek, a kérdőívet mégis minden szülőnek eljuttatták.

III.3. A szervezeti és működési szabályzat módosítása

A 2006. évi választásokat követően két ízben módosították a helyi önkormányzat szervezeti és működési szabályzatáról szóló rendeletet. Ezt részben azzal indokolták, hogy ki akarták hagyni a deklaratív jellegű, általános rendelkezéseket, így különösen a község földrajzi elhelyezkedéséről, történetéről szóló Preambulumot. A rendeletmódosítás azonban nemcsak formális változtatást eredményezett, hanem közvetlenül érintette, illetve szűkítette a szlovák közösség jogait is.

A szervezeti és működési szabályzatról szóló 2/2000. (II. 15.) sz. önkormányzati rendelet 5. § (1) bekezdése kimondta, hogy *„Pilisszentkereszt szlovák nemzetiségi település”*. Az akkori szmsz 5. § (2) bekezdése úgy rendelkezett, hogy *„a helyi közszolgáltatást nyújtó intézményekben a feliratot nemzetiségi nyelven is el kell helyezni”*.

A 6/2007. (III. 28.) sz. önkormányzati rendelettel elfogadott, illetve a 15/2007. (XII. 18.) sz. önkormányzati rendelettel módosított szervezeti és működési szabályzat ezen előírásokat már nem tartalmazza.

A Nektv. 28. § (1) bekezdése szerint *„a kollektív nyelvhasználat kérdéskörében a kisebbségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati rendeletet a képviselő-testület csak az e lakosságot képviselő települési kisebbségi önkormányzat egyetértésével alkothatja meg.”*

A rendelet módosításához nem kérték ki a szlovák kisebbségi önkormányzat egyetértését, így az jogsértő: a kollektív nyelvhasználat védelmére rendelt törvényi szabályba ütközik.

Kifogásolható továbbá az is, hogy a szlovák gyökereit, hagyományait ápoló községben az érintett kisebbségi önkormányzattal való egyeztetés nélkül helyezték hatályon kívül a település nemzetiségi jellegét kinyilvánító rendelkezést. Az egyeztetés annak ellenére indokolt lett volna, hogy ebből a deklaratív előírásból konkrét kisebbségi jogok nem következtek.

III. 4. A helyi önkormányzat ingatlantulajdona

2008. március 28-án a munkatársaim helyszín vizsgálatot tartottak a településen, és ennek keretében megtekintették a polgármesteri hivatal, a Szlovák Ház épületét, valamint az átadni kívánt irodát is.

A polgármesteri hivatal egy régi, felújítást igénylő épületben működik. Itt találhatóak a polgármester, a jegyző és az egyes igazgatási szervek irodái. A polgármesteri hivatalban 7 főállású és 1 részmunkaidős köztisztviselő dolgozik. Általánosságban elmondható, hogy a munkavégzésre szolgáló irodák kis méretűek (megközelítőleg 6-7 m²-esek), ügyfélfogadásra korlátozottan alkalmasak. A polgármesteri szoba mintegy 15 m² alapterületű, ehhez kapcsolódik egy kb. hasonló méretű titkárság, ahol a technikai berendezéseket (pl. a fénymásolót) helyezték el. A polgármesteri hivatalban található még a jegyzői iroda és külön-külön helyiségben az adó-, a műszaki-, a szociális és gyámügyi-, valamint a pénzügyi csoport. Az irattár a padlástérben van.

Évek óta az a gyakorlat, hogy a képviselő-testület üléseit, valamint a házasságkötéseket a Szlovák Ház alsó szintjén található nagyteremben tartják. Protokolláris események alkalmával időnként igénybe veszik a Szlovák Ház emeleti helyiségét is. A polgármester elmondása szerint már korábban felmerült a polgármesteri hivatal bővítésének igénye, azonban az anyagi források hiányában ezt nem tudták megvalósítani.

A Szlovák Ház a helyi önkormányzat tulajdonában van. A használatot azonban – a III.1. pontban már ismertetett önkormányzati határozatokkal – a szlovák kisebbségi önkormányzat, és más szlovák szervezetek részére biztosították. Emellett — „szokásjogi” alapon — a helyi Pávakör is itt működik. A Szlovák Ház alsó szintjén található a nagyterem, a felső szinten egy klubhelyiség, valamint egy iroda. A szlovák önkormányzat a mintegy 36 m² alapterületű irodában tartja az üléseit, itt látja el a kulturális és egyéb rendezvények szervezésével kapcsolatos feladatait. Az irodát a szlovák kisebbségi önkormányzat rendezte be, ott a saját tulajdonú bútorai találhatóak. A Szlovák Házban számos nemzetiségi emléktárgy, népművészeti alkotás tekinthető meg.

A Szlovák Házat – illetve akkori elnevezése szerint a Faluházat – 1997-ben jelentősen felújították, korszerűsítették, vizesblokkal egészítették ki. Ezekhez a munkálatokhoz — általam nem ismert mértékben — a Szlovák Köztársaság is hozzájárult.

A helyi önkormányzatnak egyéb ingatlanai is vannak a településen: a Közösségi Ház, az iskola és az óvoda, valamint három szolgálati lakás. Ez utóbbi épületek közül kettő rossz állapotban van, a szlovák nemzetiségi iskolához tartozó szolgálati lakást azonban – kisebbségi önkormányzati iroda céljára – mintegy másfélmillió forint költséggel felújították.

Az átalakított lakásban két irodát hoztak létre, illetve felújították a fürdőszobát és a konyhát is. Az egyik iroda kb. 18 m² alapterületű, a másik helyiség 20 m²-es. Mindkettőben van telefonvonal és internetelérhetőség. A megtekintéskor egyik irodában sem volt bútorzat.

III.5. A szlovák önkormányzat helyiséghasználatáról szóló döntés indokai

A képviselő-testület az alábbi okokkal magyarázza a szlovák önkormányzat eddigi helyiséghasználatának felülvizsgálatát:

- helyi önkormányzatnak kötelessége a 2006. októberében megalakult Pilisszentkereszti Német Önkormányzat működéséhez szükséges helyiség biztosítása is;
- a polgármesteri hivatal hatósági és önkormányzati feladatellátásához, valamint a protokolláris teendők biztosításához szükséges a Szlovák Ház helyiségeinek használata is;
- a község kevés közösségi térrel rendelkezik, ezért a meglévő közösségi terek használatánál az egyes (szlovák és nem szlovák) társadalmi szervezetek számára egyenlő jogokat kell biztosítani.

A helyi önkormányzat célja az, hogy a Szlovák Házat „nyitottabbá” tegye, megszüntesse az eddigi szervezetek általi kizárólagos használatot.

Ezt az érvelést nem tartom elfogadhatónak.

Önmagában az a tény, hogy egy helyi önkormányzat – ésszerű és méltányolható indokok alapján – nem biztosít azonos működési feltételeket a településen működő kisebbségi önkormányzatoknak, nem jelent feltétlenül hátrányos megkülönböztetést. Álláspontom szerint nem kifogásolható az a gyakorlat, hogy ha a helyi önkormányzat figyelembe veszi az ellátott kisebbségi feladatokat, és ennek alapján differenciáltan támogatja a kisebbségi önkormányzatokat. Elvárható azonban, hogy ennek a különbségtételnek ésszerű, a Nektv.-ben meghatározott célokkal összefüggő indoka legyen.

Pilisszentkereszten jelentős számú szlovák rendezvényt, kulturális és egyéb programot tartanak. Ezek megszervezésében fontos szerepe van a kisebbségi önkormányzatnak. Ezzel szemben a német kisebbségi önkormányzat még csak ebben a ciklusban kezdte meg a működését. A német kulturális rendezvények iránt a testület megalakulása előtt nem volt közösségi igény.

Elvárható tehát, hogy Pilisszentkereszten, amely meghatározóan szlovák település, a helyi önkormányzat kiemelten támogassa a szlovák kisebbségi önkormányzat működését. **Az ellátott feladatok közötti különbség miatt nem indokolt, hogy a két kisebbségi önkormányzat támogatása egyenlő legyen.** Nincs összhangban a Nektv. szellemiségével, hogy a helyi kormányzat ugyanabban az épületben, hasonló jellegű helyiséghasználatot kíván biztosítani ezeknek a testületeknek.

A vizsgálat során megállapítható volt, hogy a polgármesteri hivatal szűkös körülmények között működik. Jogos igény, hogy a hatósági és önkormányzati feladatokat, valamint a protokolláris teendőket jobb feltételek mellett kívánják ellátni. Jelen helyzetben a megfelelő megoldás a polgármesteri hivatal bővítése lehetne. Az ehhez szükséges anyagi források hiányában sem fogadható el azonban, hogy a helyi önkormányzat – tulajdonosi jogával élve – a kisebbségi önkormányzat „rovására” próbálja saját munkafeltételeit jobbitani. Különösen elfogadhatatlan, hogy a döntés előtt nem egyeztettek a kisebbségi önkormányzattal, így egy ésszerű, a lehetőségeket és az igényeket összhangba hozó kompromisszum sem jöhetett létre.

Nem megalapozott az az érvelés sem, hogy azért kell megváltoztatni a Szlovák Ház funkcióját, mert a község kevés közösségi térrel rendelkezik. A nem szlovák szervezetek működéséhez szükséges helyiségek ugyanis a helyi közösségi házban is rendelkezésre állnak. Itt ugyanis a nagyterem mellett egy klubszoba és egy jelenleg edzőteremként használt helyiség is található.

Megállapítható azonban az is, hogy a szlovák kisebbségi önkormányzat elsődlegesen nem azért kifogásolja irodájának a Szlovák Házból való áthelyezését, mert ennek következtében lényegesen rosszabb működési feltételek közé kényszerülne. A testület egyrészt az egyeztetés elmaradását kifogásolja, másrészt úgy ítéli meg, hogy a döntés a választások óta tartó szlovákellenes intézkedéssorozat újabb fejezete.

Egyetértek azzal, hogy a helyi önkormányzat határozatainak „rossz üzenete” van. A kisebbségi önkormányzat irodáját egy olyan épületből kívánják áthelyezni, amely mintegy szimbolizálja a szlovák közösség jelenlétét a településen. Nem hagyható figyelmen kívül az a gyakorlati érv sem, hogy a kisebbségi önkormányzat folyamatos kapcsolatban áll a szlovák civil szervezetekkel, így jogos igény a közös épületben való elhelyezésük.

Támogatom a szlovák kisebbségi önkormányzat megoldási javaslatát. A testület szerint összhangba hozható a polgármesteri hivatal helyiségigénye és az épület döntően szlovák funkciójának megőrzése. Hajlandóak lennének arra, hogy – írásban rögzített megállapodás alapján, időszakosan, előzetes egyeztetést követően – átengedjék az általuk eddig kizárólagosan használt irodát a polgármesteri hivatal egyes, máshol nem megoldható feladatainak ellátására. A jövőre nézve, hosszabb távon azonban továbbra is a polgármesteri hivatal épületének bővítését szorgalmazzák.

III.7. Az önkormányzati határozatok törvényessége

A helyi önkormányzat és a települési kisebbségi önkormányzat jogi értelemben mellérendelt viszonyban van egymással, meghatározó szerepe van tehát az együttműködésnek a feladataik sikeres ellátása szempontjából. A jogszabályok ugyanakkor az együttműködésnek csak a lehetőségét – bizonyos esetekben kötelezettségét – határozzák meg, tényleges tartalmát a feleknek közösen kell kialakítaniuk.

Az együttműködés alapvető területe a kisebbségi önkormányzatok működési feltételeinek biztosítása.

A Nektv. 59. § (3)-(4) bekezdése így szól:

„A települési kisebbségi önkormányzat megalakulását követő 2 hónapon belül a kisebbségi közügyek ellátásához, a működési feltételek 27. § szerinti biztosításához szükséges ingó és ingatlan vagyontárgyakat a helyi önkormányzat a települési kisebbségi önkormányzat ingyenes használatába adja. Az átadás nem akadályozhatja a helyi önkormányzat feladat- és hatáskörének ellátását.

Az ingyenes használatba adott vagyontárgyak körét a helyi önkormányzat a rendeletében elkülönítetten határozza meg. A használati jogra, az átadás rendjére a Polgári Törvénykönyv szabályai irányadók azzal, hogy a használatba adás feltételeit írásban kell rögzíteni, az átadásra kerülő vagyონrészek pontos körülírásával, értékének és az átadással megoldani kívánt kisebbségi közügynek a meghatározásával.”

A Nektv. 27. § (1) bekezdése szerint:

„A helyi önkormányzat a települési kisebbségi önkormányzat részére biztosítja - a helyi önkormányzat szervezeti és működési szabályzatában rögzített módon - a települési kisebbségi önkormányzat testületi működésének feltételeit. A végrehajtásról a polgármesteri hivatal gondoskodik.

Az új összetételű helyi önkormányzati képviselő-testület nem észlelte, — s emiatt mulasztásos jogsértést követett el — hogy a Nektv. 2005. november 25-én hatályba lépő rendelkezései szerint rendeletben kellett volna szabályoznia azon ingó és ingatlan vagyontárgyak körét, amelyet a kisebbségi önkormányzat ingyenes használatába ad. A rendeletnek tételes felsorolást kell tartalmaznia, a használatba adás konkrét feltételeit, a vagyonszámok pontos körülírását, értékének és az átadással megoldani kívánt kisebbségi közügynek a meghatározását pedig a törvény írásbeli megállapodás kérdésévé teszi. Megállapítható ugyanakkor, hogy az átadni kívánt ingó és ingatlan vagyontárgyak használatára vonatkozó megállapodás sem született meg.

A Nektv.-ből következő, annak megfelelő rendeletalkotásra és a használati megállapodás megkötésére legkésőbb — a konkrét esetben — a kisebbségi önkormányzat 2006. október 11-ei megalakulását követő két hónapon belül, azaz 2006. december 12-éig kellett volna sort keríteni.

Ezzel szemben a Pilisszentkereszt Község Önkormányzatának szervezeti és működési szabályzatáról szóló 6/2007. (III.28.) számú önkormányzati rendelet mindössze azt tartalmazza: *„A polgármesteri hivatal biztosítja a — a települési önkormányzat és a kisebbségi önkormányzatok külön megállapodása szerint — a kisebbségi önkormányzat helyiséghasználatát.”*

A helyi önkormányzat szervezeti és működési szabályzatáról szóló rendelet idézett 57. §-a a vagyonhasználat egyetlen elemére, a helyiséghasználat kérdésére utal, de — mivel az ingyenes használatba adott vagyontárgyak körének tételes, részletes meghatározását nem tartalmazza — ez a szabályozás nem felel meg a Nektv. 59. § (3)-(4) bekezdésében foglaltaknak.

Nem törvényes tehát, hogy Pilisszentkereszt Község Önkormányzatának képviselő-testülete határozattal kívánta rendezni a kisebbségi önkormányzat a helyiséghasználatának kérdését. A Nektv.-nek megfelelő rendeletalkotás elmulasztásában megnyilvánuló jogsértést a lehető legrövidebb időn belül, a kisebbségi önkormányzattal egyeztetve, az ellátandó helyi kisebbségi közügyek és a helyi önkormányzat lehetőségeinek közös felmérésével orvosolni kell.

Budapest, 2008. április 1.

Dr. Kállai Ernő